МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова приймальної комісії
Олег ГРИГОР
_____
«19» квітня 2024 р.

ПРОГРАМА
співбесіди
з історії України

Черкаси 2024

1 ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ

Програма вступних випробувань складена відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 266 від 06 березня 2024 року, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14 березня 2024 року за № 379/41724 (зі змінами) (далі – Порядок).

1.1 ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

До участі у конкурсі щодо зарахування на навчання для здобуття освітнього рівня бакалавра згідно з переліком галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266, допускаються особи, які здобули повну загальну середню освіту, згідно з Додатком 4 Правил прийому до Черкаського державного технологічного університету в 2024 р.

Вступник має виявити базові знання з теорії дисципліни, що виноситься на вступне випробування.

1.2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ СПІВБЕСІДИ

Метою вступних випробувань є виявлення рівня сформованості ключових та історичної компетентності абітурієнтів, перевірка відповідності знань, умінь, навичок вступників вимогам програм, зокрема знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події та видатних історичних діячів; умінь, навичок встановлювати причинно-наслідкові зв'язки подій і явищ, визначати хронологічні межі соціально-економічних і політичних подій, їхні зміст та послідовність.

Оцінити ступінь підготовки вступників до закладів вищої освіти для навчання та здобуття ступеня бакалавра.

1.3 ПЕРЕЛІК РОЗДІЛІВ ДИСЦИПЛІНИ, ЯКА ВИНОСИТЬСЯ НА СПІВБЕСІДУ

Розділ програми	Зміст історії України	Результати навчально-пізнавальної діяльності
1. Вступ до історії України	Історія України як наука. Періодизація історії України. Джерела з історії . України: речові, усні, писемні, візуальні.	Абітурієнт знає: • значення понять і термінів: «історія», «історія України», «хронологія», «історичне джерело», «археологія», «цивілізація». Уміє: •визнанати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •пояснювати сутність історії України як науки; •розпізнавати на картосхемі територіальні межі України;

		•характеризувати різновидові джерела з історії України; •визначати основні загальноусталені періоди історії України.
2. Стародавня історія України	Поява та розселення людей на території України. Заняття привласнювального господарства. Неолітична революція. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Трипільська середньостогівська археологічні культури. Кочовики раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та в Криму. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян. Історичні витоки українського народу.	Абітурієнт знає: дати періодів: IV – середина III тис н.е. - розселення племен трипільської і середньостогівської археологічних культур на території України; VIII-VI ст. до н. е. Велика грецька колонізація друга половина V-VII ст. - Велике розселення слов'ян; • значення понять і термінів: «палеоліт», «привласнювальне: господарство», «мезоліт», «неоліт», «неолітична революція», «відтворювальне (продуктивне) господарство», «археологічна культура», «енеоліт», «бронзовий вік», «ранній залізний вік», «колонізація», «кочовик», «курган»; . • історично-культурні пам'ятки: браслет із меандровим орнаментом із Мізинської стоянки; орнаментована кераміка трипільської культури; золотий гребінь із кургану Солоха - кінець V- початок IУст.дон,е.; золота пектораль із кургану Товста Могила- IVст.дон.е.; Херсонес Таврійський - сучасний вигляд; Збруцький Ідол. Уміє: • встановлювати співвідношення між . вказаними періодами та їх віддаленість від сьогодення; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі місця основних стоянок людей кам'яного віку на теренах сучасної України (Королеве, Київ-Коба, Кирилівська, Межиріч, Мізин); території розселення носіїв трипільської і середньостогівської археологічних культур, кіммерійців, скіфів; місця розташування античних мІст-колоній Північного Причорномор'я та Криму (Тіра, Ольвія, Пантікапей, Херсонес), Боспорського царства; напрямки розселення слов'ян під час Великого переселення народів; • характеризувати суспільне, господарське та духовне життя носіїв трипільської і середньостогівської

		археологічних культур, кіммерійців, скіфів, сарматів, мешканців міст- колоній Північного Причорномор'я та Криму, давніх слов'ян; • визначати основні риси археологічних періодів, неолітичної революції, причини та наслідки занепаду Великої Скіфії, особливості грецької колонізації Північного Причорномор'я та Криму; пояснювати наслідки та значення Великої грецької колонізації, Великого переселення народів та Великого розселення слов'ян для розвитку українських земель; сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
3. Русь-Україна (Київська держава)	Розселення східнослов'янських племінних союзів (поляни, сіверяни, уличі, тиверці, хорвати (білі хорвати), волиняни (дуліби, бужани), древляни). Назва «Русь». Руська земля. Утворення Русі-України (Київської держави). Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність перших київських князів. Державотворення кінця X - середини XI ст. Запровадження християнства як державної релігії. «Руська правда». Правління наступників Ярослава Мудрого. Русь- Україна (Київська держава) в першій третині XII ст. Боротьба з половецькою загрозою. Роздробленість Русі-України (Київської держави). Суспільно-політичне та господарське життя. Культура й духовність.	Абітурієнт знає: •дати подій: 860 р. - похід Аскольда на Константинополь, укладення першого відомого договору Русі з Візантією; 907, 911, 941, 944 рр.- походи князів на Константинополь; 882 р. - об'єднання північних та південних руських земель Олегом; 988 р. - запровадження християнства як державної релігії; 1019 1054 рр. - князювання Ярослава Мудрого в м. Київ; 1036 р.- розгром печенігів князем Ярославом Мудрим; 1097 р. - Любецькии з'їзд (снем) князів; 1113р.- укладення «Повісті минулих літ»; початок правління Володимира Мономаха в м. Київ; 1187 р.- перша згадка назви «Україна» в писемних джерелах, створення «Слова о полку Ігоревім»; •персоналії: Аскольда, Олега, Ігоря, Ольги, Святослава, Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Ізяслава, Святослава та Всеволода Ярославовичів, Володимира Мономаха, Мстислава Володимировича, Ярослава Осмомисла, митрополита Іларіона, Антонів Печерського, іконописця Алімпія, літописця Нестора; •значення понять і термінів: «племінний союз», «князь», «полюддя», «язичництво», «християнство»,. «шлюбна дипломатія», «роздробленість», «віче», «вотчинне землеволодіння», «умовне землеволодіння», «боярин»,

		«смерд», «ізгой», '«закуп», «рядович», «холоп», «ікона», «мозаїка», «фреска», «книжкова мініатюра», «билина», «літопис»; •історично-культурні пам'ятки: Софійський собор у м. Київ - перша половина XI ст., сучасний вигляд; Спасо-Преображенський собор у м. Чернігів - 1036 р., сучасний вигляд; Успенський собор Києво-Печерської лаври - 1073-1078 рр., сучасний вигляд; Михайлівський Золотоверхий собор Михайлівського монастиря в м. Київ- 1108—1113рр., сучасний вигляд; П'ятницька церква в м.Чернігів- кінець XII- початок XIIIст.; Вишгородська ікона Богородиці; Свенська ікона Богородиці з Антонієм і Феодосієм Печерськими, мозаїки Богоматері Оранти та Христа Вседержителя із Софійського собору в м. Київ перша половина XI ст.; мініатюра «Євангеліст Лука» з Остромирового Євангелія – 1056-1057 рр, мініатюра „Родина князя Святослава Ярославовича» з «Ізборника» -1073 р. Уміє: •встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; •визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •розпізнавати на картосхемі території розселення східнослов'янських племінних союзів у VIII - IX ст., шлях «із варягів у греки», походи князів на Константинополь, походи князя Святослава, територіальні межі Русі-України (Київської держави) за Олега та Ярослава Мудрого; Київське, Чернігівське, Переяславське, Галицьке, Волинське князівства за доби роздробленості (XII ст.); •характеризувати етапи політичного розвитку, особливості соціального і господарського життя - Київської держави (Русі-України); розвиток Київського, Чернігівського, Переяславського, Галицького і Волинського; князівств за доби

		роздробленості; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; •пояснювати наслідки та значення внутрішньо- та зовнішньополітичної діяльності князів, Любецького з'їзду князів, причини та сутність політичної роздробленості Русі-України (Київської держави); •визначати передумови та історичне значення запровадження християнства як державної релігії; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; •візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
4. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала	Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Розбудова Галицько-Волинської держави (королівства Руського) в 1238-1264 рр. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава) за нащадків Данила Романовича. Суспільно-політичне та господарське життя. Культура й духовність.	Абітурієнт знає: •дати подій: 1199 – утворення Галицько-Волинської держави; 1223 р.- битва біля р.Калка; 1238-1264 рр – правління Данила Романовича; 1240 р. - захоплення м. Київ монголами; 1245 р – битва біля м. Ярослав; поїздка Данила Романовича в Золоту Орду; 1253 р. - коронування Данила Романовича; •персоналії: Романа Мстиславовича, Данила Романовича (короля Данила), Лева Даниловича, Юрія І Львовича, Юрія ІІ Болеслава;. •значення понять і термінів: «ярлик», «баскак»; •історично-культурні пам'ятки: Успенський собор ум.Володимир-1160р., сучасний вигляд; церква святого Пантелеймона поблизу м.Галич- кінець ХПст.; Холмська ікона Богородиці - ХП ст.; Дорогобузька ікона Богородиці - остання третина ХПІ ст. Уміє: •встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; •визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •розпізнавати на картосхемі королівство Руське (Галицько-Волинську державу) за правління Романа Мстиславовича та

		Данила Романовича; напрямки походів монголів на південно-західні землі Русі; •характеризувати розвиток політичного, соціального і господарського життя королівства Руського (Галицько-Волинської держави), залежність українських князівств від Золотої Орди, наслідки золотоординського панування; діяльність вказаних історичних діячів; •визначати- передумови, особливості та значення утворення королівства Руського (Галицько-Волинської держави), особливості золотоординського панування на південно- західних землях Русі; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; •візуально розпізнавати та характеризувати вказані Історично-культурні пам'ятки.
5. Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV - перші половині XVI ст. Кримське ханство	Змагання Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу сусідніх держав (Угорське королівство, Молдавське князівство, Османська імперія, Московське царство). Кревська унія. Велике князівство Руське Свидригайла. Остаточна ліквідація Волинського та Київського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Виникнення козацтва. Соціально-економічне життя. Культура й духовність.	Абітурієнт знає: •дати подій: 1362 р. - битва біля р. Сині Води; 1385 р. - укладення Кревської унії; 40-і рр. XV ст. - утворення Кримського ханства; 1478 р. - визнання Кримським ханством васальної залежності від Османської імперії; 1489 р.- перша згадка про українських козаків у писемних джерелах; 1514 р. - битва біля м. Орша; •персоналії: Ольгерда, Вітовта, Свидригайла, Хаджі-Герея, Костянтина Івановича Острозького, Юрія Дрогобича; •значення понять і термінів: «шляхтич», «магдебурзьке право», «магістрат», «цех», «Дике поле», «козак»; •історично-культурні пам'ятки: Вірменський собор у м. Львів - 1363 р.; костел святого Варфоломія в м. Дрогобич - 1392 р.- XV ст.; верхній замок у м. Луцьк - друга половина XIV ст.- XV ст.; Кам'янець-Подільська фортеця - XIV- XVI ст.; Хотинська фортеця- XIII - XVI ст.; Покровська церква-фортеця в с. Суїківці - ' 1476 р.; замок Паланок (Мукачівський замок) XIV- XVII ст.; Генуезька фортеця в м.Судак- XIV-XVст.; Бахчисарайський історично-культурний заповідник - XVI-X VIII ст.; ікона святого Юрія Змієборця із с. Станиля поблизу м. Дрогобич; ікона Богородиці з пророками з церкви у с.

		Підгородці; церква Зішестя Святого Духа в с. Потелич- 1502 р.; ікона Олексія Горошковича «Успіння Богородиці» - 1547 р. Уміє: • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні , факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; •визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав; територію Кримського ханства; • характеризувати політичне становище українських земель у складі Великого князівства Литовського до і після Кревської унії, соціально-економічний розвиток українських земель, становище верств, досягнення в культурі діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати особливості суспільно-політичного життя українських земель у складі Великого князівства Литовського, причини та наслідки Кревської унії, причини виникнення українського козацтва; • порівнювати особливості перебування українських земель у складі сусідніх держав; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; •візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
6. Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст.	Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 1590-х рр. Братський рух. Утворення УГКЦ. Культура й духовність.	Абітурієнт знає: •дати подій: 1556-1561 рр. - створення Пересопницького Євангелія; 1556 р.- заснування, князем Дмитром Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої відомої Січі; 1569 р.- Люблінська унія: утворення Речі Посполитої; 1586 р.- утворення першої братської (слов'яно-греко-латинської) школи у м. Львів; 1596 р. - Берестейська церковна унія: утворення Української греко-католицької церкви (УГКЦ);. •персонали: Василя-Костянтина

		Костянтиновича Острозького, Дмитра Вишневенького, Криштофа Косинського, Северина Наливайка, Івана Федоровича, Герасима Смотрицького, Іпатія Потія, Мелетія Смотрицького; •значення понять і термінів: «воєводство», «низове козацтво», «реєстрове козацтво», «городове козацтво», «Запорозька Січ», «старшина», «кошовий отаман», «гетьман», «клейноди», «Українська греко-католицька церква», «братство», «полемічна література»; •історично-культурні пам'ятки: мініатюри Пересопницького Євангелія-1556-1561 рр.; Острозький замок: Кругла (Нова) вежа - кінець XVI ст.; ансамбль площі' Ринок у м. Львів: Чорна Кам'яниця - кінець XVI ст., будинок Корнякта - 1580 р.; євангеліст Лука: гравюра з львівського «Апостола» -1574 р. Уміє: • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події – з явищами, процесами, визначити послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •розпізнавати на картосхемі територіальні зміни, що відбулися внаслідок Люблінської унії, польські воєводства на українських землях та їхні центри; •характеризувати соціальну структуру українського суспільства, становище різних верств населення українського суспільства XVI ст., суспільно-політичні зміни, які відбулися на українських землях внаслідок Люблінської унії, здобутки в галузі культури; військово-політичну організацію козацтва; діяльність православних братств; становище православної церкви; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; •визначати причини та наслідки Люблінської та Берестейської уній, перших козацьких повстань; •сприймати та інтерпретувати

		різновидові історичні джерела, що стосуються теми; •візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
7. Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.	Зміни в соціально-економічному житті. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства та Османської імперії. Козацькі повстання 1620-1630-х рр «Ординація Війська Запорозького...». Культура. Відновлення вищої православної церковної ієрархії 1620 р. Духовність.	Абітурієнт знає: • дати .подій: :1о18р.- похід козаків під проводом гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного на м. Москва; 1621 р. - Хотинська битва; 1625 р. - Куруківська угода; 1632 р. - «Пункти для заспокоєння руського' народу», утворення Київської колегії; 1637-1638 рр. - повстання під проводом Павла Павлюка, Якова Острянина, Дмитра Гуні; • персонали: Петра Конашевича-Сагайдачного, Тараса Федоровича, Івана Сулими, Йова Борецького, Петра Могили; • значення понять і термінів: «фільварок», «кріпак», «панщина», «Золотий спокій»; • історично-культурні пам'ятки: ансамбль Успенської церкви у м. Львів: церква Успіння- 1591-1629 рр., вежа Корнякта -1572-1578 рр., каплиця Трьох Святителів -1578 р.; ансамбль кафедрального костелу у м. Львів: каплиця Боїмів- 1609—1617 рр.; портрет Петра Конашевича-Сагадачного з книги «Вірші на жалісний погреб шляхетного рицаря Петра Конашевича-Сагадачного» - 1622 р.; замок у с. Підгірці (Львівська область) - 1635-1640 рр – Іллінська церква у с. Суботів – 1656 р. Уміє: •встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати, та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; •визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав; воєводства Речі Посполитої на українських землях; •характеризувати політичне та соціально-економічне становище в українських землях, становище православної та греко-католицької церков; діяльність та

		здобутки вказаних історичних діячів; •визначати наслідки «доби героїчних походів козацтва» перших десятиліть XVII ст., козацьких повстань 1620-1630-хрр.; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; •візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
8. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.	Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави - Війська Запорозького. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність уряду Богдана Хмельницького.	Абітурієнт знає: • дати подій: 1648р. - Жовтоводська, Корсунська та Пилявецька битви; 1649 р.- Зборівська битва, Зборівський договір; 1651 р. - Берестецька битва, Білоцерківський договір; 1652 р. - Батозька битва; 1653 р. - Жванецька облога, Кам'янецький договір; 1654 р. - Переяславська рада, українсько-московський договір («Березневі статті»); 1656 р.- московсько-польське Віленське перемир'я; • персоналії: Богдана Хмельницького, Івана Богуна, Адама Кисіля; •значення понять і термінів: «національно-визвольна війна», «Військо Запорозьке», «Гетьманщина», «покозачення». Уміє: •встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; •визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •розпізнавати на картосхемі територіальні: зміни, що відбулися внаслідок Національно- визвольної війни, територію української козацької держави за Зборівським і Білоцерківським договорами, місця основних подій війни; •характеризувати відносини Війська Запорозького з Річчю Посполитою, Кримським ханством, Молдовою, Московією, Швецією та Трансільванією; умови мирних угод українців з

		польським урядом, українсько-московського договору 1654 р.; діяльність вказаних історичних діячів; •визначати причини та наслідки Національно-визвольної війни, місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи; •пояснювати наслідки й значення найважливіших битв війни та договорів у розгортанні національно-визвольної боротьби; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
9. Козацька Україна наприкінці 50 - 80-х рр. XVII ст.	Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50-80-х рр. ХУПст. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно- територіальний устрій Слобідської України.	Абітурієнт знає: •дати подій: 1658 р. - Галицький договір; 1659 р.- Конотопська битва; 1667 р.- Андрусівське перемир'я; 1669 р.- Корсунська угода, визнання Правобережною Гетьманщиною протекторату Османської імперії; 1681 р. - Бахчисарайський мирний договір; 1686 р. - «Вічний мир» між Московським царством і Річчю Посполитою, підпорядкування Київської митрополії Московському патріархатові; • персоналії: Івана Виговського, Юрія Немирича, Юрія Хмельницького.ю Павла Тетері, Івана Брюховецького, Петра Дорошенка, Івана Сірка. Дем'яна Многогрішного. Івана Самойловича; • значення понять і термінів: «Руїна», «Великий згін», «Чигиринські походи». Уміє: •встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити, дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; •визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •розпізнавати на картосхемі території, підвладні гетьманам Лівобережної та Правобережної України; території, що перебували під контролем Московського царства, Османської імперії, Речі Посполитої; •характеризувати зміст політичних угод, що стосувалися українських земель, особливості господарського та

		церковного життя; діяльність вказаних історичних діячів; •визначати, причини та наслідки Руїни; укладення гетьманськими урядами угод з державами-сусідами, найважливіших угод між іноземними державами, що стосувалися українських земель; особливості адміністративно-політичного устрою Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
10. Українські землі наприкінці XVII – в першій половині XVIII ст.	Гетьманщина в 1687-1709 рр. Повстання під проводом Семена Палія (1702-1704 рр.). Північна війна і Україна. Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України 20 - 30-х рр. XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини. Діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду» (1734-1750 рр.). Культура. Києво-Могилянська академія. Духовність.	Абітурієнт знає: •дати подій: 1708 р. - українсько-шведський союз, зруйнування Батурина; 1709 р. - зруйнування московитськими військами Чортомлицької Січі, Полтавська битва; 1710 р.- «Конституція...» Пилипа Орлика; 1713 р.- ліквідація козацтва на Правобережній Україні; 1734 р. - заснування Нової (Підпільненської) Січі; •персоналії: Івана Мазепи, Семена Палія. Костя Гордієнка. Пилипа Орлика. Івана Скоропадського, Павла Полуботка, Данила Апостола, Феофана Прокоповича; • значення понять і термінів: «конституція», «Малоросія», «Малоросійська колегія», «змосковщення/зросійщення», «козацьке бароко», «козацький літопис»; • іторично-культурні пам'ятки: портрет Богдана Хмельницького авторства Вільгельма Гондіуса- середина XVII ст.; Троїцький собор Троїцько-Іллінського монастиря в м. Чернігів - 1679-1689 рр.; Покровський собор у м. Харків - 1689 р.; ікона «Покров Богородиці» (з портретом Богдана Хмельницького) - перша, половина XVIII ст.; оборонна синагога в м. Жовква- 1692-1698 рр.; Георгіївська церква Видубицького монастиря в м. Київ - 1696-1701 рр.; Преображенська церква у с. Великі Сорочинці -1732 р.; ікона Йова Кондзелевича «Вознесіння Христове» з іконостасу церкви Воздвижения Чесного Хреста монастиря Скит Манявський; гравюра Івана Мигури «Іван Мазепа серед своїх добрих справ» - 1706 р. Уміє: •встановлювати та групувати вказані

		дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; •визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •розпізнавати на картосхемі українські; землі, у складі різних держав; території, підвладні гетьманам Лівобережної України, події Північної війни на території України; •характеризувати діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду»; зміст .основних положень «Конституції....» Пилипа Орлика; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; •визначати причини укладення українсько-шведського союзу в роки Північної війни, наслідки Полтавської битви для українських земель; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; •візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
11. Українські землі в другій половині XVIII ст.	Внутрішня політика останнього очільника Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація Запорозької Січі. Ліквідація автономії Гетьманщини. Опришківський та гайдамацький рухи. Зміни в політичному становищі Правобережної України та західноукраїнських земель після поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.). Реформи Марії Терезії та Йосифа П та їх вплив на українські землі. Культура й духовність.	Абітурієнт знає: • дати подій: 1764 р. – остаточна ліквідація посади гетьмана; 1768 р. - Коліївщина; 1775 р. – остаточна ліквідація Запорозької Січі; 1780-1782 рр. - ліквідація особистої залежності селян в Австрійській імперії; 1783 р." закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України; 1783 р. - підкорення Російською імперією Кримського ханства; •персоналії: Кирила Розумовського, Петра Калнипіевського, Олекси Довбуша, Максима Залізняка, Івана Гонти; Григорія Сковороди, Артема Веделя, Івана Григоровича-Барського; •значення понять і термінів: «опришок», «Нова (Підпільненська) Січ», «паланка», «зимівник», «Задунайська Січ», «гайдамака», «Коліївщина»; •історично-культурні пам'ятки: собор святого Юра у м. Львів - 1744-1762 рр.; Андріївська церква у м. Київ - 1747-1757 рр.; ратуша в м. Бучач - 1751 р.-

		Покровська церква в м. Київ - 1766 р.; Троїцький собор у м. Новомосковськ (архітектор Яким Погрібняк) - 1775-1780 рр.; Успенський собор. Почаївської лаври, - 1771-1783 рр.; палац Кирила Розумовського в м. Батурин - 1799-1803 рр., сучасний вигляд; скульптурна група святого Юрія змієборця на фасаді собору святого Юрау м, Львів (скульптор Йоганн Пінзель). Уміє: •встановлювати та групувати вказані дати відповідно' до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та.історичні факти, (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; •визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •розпізнавати, на картосхемі українські землі у складі різних держав; територіальні зміни, що відбулися на українських землях унаслідок поділів Речі Посполитої, російсько-турецьких війн (1768-1774, 1787-1791 рр.), ліквідації Кримського ханства (1783), території охоплені опришківським і гайдамацьким рухами, Коліївщиною; •характеризувати основні напрями політики Російської імперії щодо України, особливості опришківського та гайдамацького рухів, територіально-адміністративний устрій та господарське життя, Нової (Підпільненської) Січі, політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначити причини та наслідки опришківського й гайдамацького рухів, скасування гетьманства, ліквідація Запорозької Січі, поділів Речі Посполитої, приєднання земель Правобережної України та Кримського ханства до Росії; • пояснювати значення Гетьманщини та Запорозької Січі в історії України; •сприймати та інтерпретувати різновидові Історичні джерела, що стосуються теми; •візуаль́но розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.

12. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці ХУШ- в першій половині ХІХ ст.	Адміністративно- територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії. Українське національне відродження: початок, періоди й особливості. Відновлення українського козацтва в час французько-російської війни. Кирило-Мефодіївське братство. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Початок промислового перевороту.	Абітурієнт знає: дати подій: 1798 р. - видання «Енеїди». Івана Котляревського; 1828 р.- ліквідація Задунайської Січі; грудень 1825- січень 1826 рр.- повстання Чернігівського полку; 1830- 1831рр.- польське визвольне повстання; 1840 р.- перше видання «Кобзаря» Тараса Шевченка; 1846-1847 рр. - діяльність Кирило-Мефодіївського братства; •персоналії: Івана Котляревського, Устима Кармалюка, Тараса Шевченка, Миколи Костомарова, Пантелеймона Куліша; •значення понять, і термінів: «нація», «національне відродження», «національна ідея», «масон», «промисловий переворот». Уміє: • встановлювати та групувати вказані.. дати.. відповідно до подій, явиіц, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища,- процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •розпізнавати на картосхемі адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Російської імперії, територіальні зміни, що відбулися внаслідок російсько-турецької війни 1806-1812 рр.; •характеризувати асиміляційну політику Російської імперії щодо України, економічний розвиток і соціальні відносини, початок, національного відродження, поширення в Україні російського та польського суспільних рухів, програмні засади, документи та діяльність Кирило-Мефодіївського братства; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; •визначити причини, значення національного відродження, діяльності Кирило-Мефодіївського братства; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
13. Українські землі у складі Австрійської	Адміністративно- територіальний поділ західноукраїнських земель. Початок національного	Абітурієнт знає: •дати подій: 1816 р.- створення освітнього товариства галицьких греко-

імперії наприкінці XVIII- в першій половині XIX ст.	відродження. Діяльність «Руської трійці».Альманах «Русалка Дністровая». Західноукраїнські землі вв європейській революції 1848-1849 рр. Діяльність Головної Руської Ради (1848-1851 рр.). Досвід парламентаризму.	католицьких священиків; 1833-1837 рр. - діяльність «Руської трійці»; 1837 р. - видання «Русалки Дністрової»; 1848 р.- скасування панщини в Галичині, створення Головної Руської Ради, видання першої українськомовної газети «Зоря Галицька»; •персоналії: Івана Могильницького, Маркіяна. Шашкевича, Івана Вагилевича, Якова Головацького, Олександра Духновича, Лук'яна Кобилиці; •значення понять і термінів: «будителі», «революція», «Весна народів». Уміє: •встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, Явищ, процесів; співвідносити, дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами; факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •розпізнавати на картосхемі українські землі у складі Австрійської імперії; •характеризувати перебіг українського національного руху під час революції 1848-1849 рр. в Австрійській імперії; політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель, її наслідки; початок національного відродження, форми соціального протесту населення; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначити наслідки значення подій 1848-1849 рр., причини та значення українського національного руху в західноукраїнських землях; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
14. Культура України кінця XVIII - першої половини XIX ст.	Освіта, наука, література, образотворче мистецтво, архітектура. «Історія русів». Галицько-руська матиця. Собор руських вчених.	Абітурієнт знає: •дати подій: 1805 р. — відкриття університету в м. Харків; 1834 р. - відкриття університету в м. Київ; 1839 р.- - ліквідація царською владою греко-католицької церкви на Правобережжі; • персоналії: Василя Каразіна, Петра Гулака-Артембвського, Григорія Квітки-Основ'яненка, Михайла Максимовича, Михайла Остроградського; • значення понять І термінів: «класицизм», «романтизм»;

		• історично-культурні пам'ятки: будівля Київського університету - 1837-1843 рр.; картина Василя Тропініна «Дівчина, з Поділля»; картини Тараса Шевченка «Автопортрет» (1840), «Катерина» (1842), офорти з серії «Живописна Україна»; пам'ятник князю Володимиру в м. Київ - 1853 р.; пам'ятник градоначальнику та генерал-губернатору Арману де Рішельє в м. Одеса (скульптор Іван Мартос)- 1828р.; картина Василя Штернберга «Садиба Г. С. Тарновського в Качанівці» -1837 р. Уміє: • встановлювати та групувати вказані .дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • характеризувати основні- явища і - процеси розвитку культури; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати умови та особливості розвитку культури кінця XVIII - першої половини XIX ст., причини культурних зрушень у першій половині XIX ст.; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; • візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
15. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.	Події Кримської війни 1853-1856 рр. на українських землях та поразка Російської імперії. Реформи 1860-1870-х рр. і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадівського руху. Журнали «Основа», «Громада», «Київська старина». Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства» (1873-1876 рр.). Братство тарасівців. Національне відродження кримськотатарського народу.	Абітурієнт знає: •дати подій: 19 лютого 1861 р.- царський маніфест про скасування кріпосного права в Російській імперії; 1863 р.- Валуєвський циркуляр; 1863-1864 рр. - польське національно-визвольне повстання; 1876 р. - Емський указ; •персонали: Володимира Антоновича, Олександра Кониського, Михайла - Драгоманова, Павла Чубинського, Бориса Грінченка, Ісмаїла Гагринського; •значення понять і термінів: «Київська козаччина», «земство», «громадівський рух». Уміє: •встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ,

		процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; •визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •характеризувати основний зміст реформ 1860-1870-х рр. та особливості їх проведення на українських, землях, зміни в соціальному складі населення в другій половині XIX ст., процеси модернізації; національний рух на українських землях у складі Російської імперії, національну політику Росії; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; •визначати. наслідки Кримської війни для. України, наслідки реформ 1860-1870-х рр., Валуєвського циркуляру та Емського указу; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
16. Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.	Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Діяльність культурно- освітнього товариства «Просвіта». Українські видання: «Правда», «Діло», «Записки Наукового товариства імені Шевченка». Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Політизація українського національного руху та утворення перших політичних партій.	Абітурієнт знає: •дати подій:1868 р.- створення у м. Львів товариства «Просвіта»; 1873 р. - створення у м. Львів Літературного товариства імені Тараса Шевченка (від 1892 р. - Наукове товариство імені Тараса Шевченка; 1890 р. – створення Русько-української радикальної партії; 1899 р. – створення Української національно-демократичної партії та Української соціал- демократичної партії. • персоналії: Юліана Романчука, Юліана Бачинського, Івана Франка, Олександра Барвінського, Юрія Федьковича; •значення понять і термінів: «трудова еміграція», «кооперація», «москвофіли», «українофіли», «народовці», «радикали», «партія», «нова ера». Уміє: •встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; •визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і

		термінів; •характеризувати особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель у другій половині XIX ст., зміни в соціальному, складі населення, основні течії суспільно- політичного руху; діяльність «Просвіти» та Наукового товариства імені Тараса Шевченка, процес утворення українських політичних партій у Галичині; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; •визначати причини та наслідки трудової еміграції українців, зародження кооперативного руху; особливості українського національного -руху, місце і роль провідних діячів західноукраїнських земель в українському національному рухові другої половини XIX ст.; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
17. Культура України в другій половині XIX- на початку XX ст.	Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Релігія і церква.	Абітурієнт знає: •дати подій: 1865 р. - відкриття Новоросійського університету; 1875 р. - відкриття Чернівецького університету; • персоналії: Іллі Мечникова, Івана Пулюя, Агатангела Кримського, Дмитра Яворницького, Лесі Українки, Марка Кропивницького, Миколи Садовського, Марії Заньковецької, Михайла Вербицького, Миколи Лисенка, Соломії Крушельницької, Богдана Ханенка. Василя Симиренка; • значення понять та термінів: «меценат», «професійний театр», «реалізм», «модернізм»; •історично-культурні пам'ятки: резиденція православних митрополитів Буковини і Далмації в м. Чернівці - 1864-1882рр.; Володимирський собор у м. Київ- 1862-1896рр.; будівля оперного театру в м. Одеса - 1884-1887 рр.; будинок з химерами в м. Київ - 1901—1903 рр.; будинок Полтавського губернського земства - 1903-1908 рр.; будинок страхового товариства «Дністер» у м.. Львів- 1905-1906рр.; пам'ятник Богдану Хмельницькому в м. Київ (скульптор Михайло Микешин) - 1888 р.; картина Миколи Пимоненка «Святочне Ворожіння» - 1888 р.; картина Сергія Васильківського «Козаки в степу»

		- 1890 р.; картина Іллі Рєпіна «Запорожці пишуть листа турецькому султанові» - 1880-1891 рр.; картина Івана Труша «Портрет Лесі Українки»- 1900р.; картина Олександра Мурашка «Дівчина в червоному капелюсі» -1902-1903 рр. Уміє: •встановлювати .та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати, та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; •визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •характеризувати основні культурні явища, процеси другої половини XIX-початку XX ст., - розвиток освіти, науки, літератури, образотворчого, музичного мистецтва, архітектури, становлення професійного театру; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; •визначати умови розвитку культури в другій половині XIX - на початку XX ст.; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; •візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
18. Українські землі у складі Російської імперії в 1900-1914 рр	Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Земельна реформа Петра Столипіна та її вплив на Україну. Консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Діяльність «Просвіти». Посилення російського імперського наступу на Україну в 1907- 1914 рр.	Абітурієнт знає: • дати подій: 1900 р. – створення Революційної української партії (РУП); 1908 р.- створення Товариства українських поступовців (ТУП); 1905 р. – створення першої в Наддніпрянській Україні «Просвіти»; • персоналії: Євгена Чикаленка, Миколи Міхновського; Вячеслава Липинського; •значення понять і термінів: «монополія», «хутір», «відруб», «чорносотенець», «страйк». Уміє: •встановлювати та групувати вказані дати, відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і

		термінів; я характеризувати особливості економічного. та соціального розвитку (процес монополізації, розвитку сільського господарства, утворення українських політичних партій, розвитку самостійницької і автономістської течій в національному русі), національно-визвольний рух України в роки російської революції 1905—1907 рр., діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах Росії, особливості іірбведення аграрної реформи Петра Столипіна тачї запровадження в Україні; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; •визначати основні тенденції політичного, соціально-економічного розвитку українських земель у складі Російської імперії на початку XX ст., причини та наслідки. посилення національного гніту в 1907-1914 рр.; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
19. Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900-1914 рр.	Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив УГКЦ на формування національної свідомості населення західноукраїнських земель.	Абітурієнт знає: •дати подій: 1900р.- обрання Андрея Шептицького митрополитом УГКЦ; 1907р.- впровадження в Австро-Угорській імперії загального виборчого права для чоловіків; • персоналії: Андрія Шептицького, Івана Боберського, Кирила Трильовського; • значення поняття «загальне виборче право». Уміє: •встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; •визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •характеризувати економіку західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської імперії, розвиток кооперативного, руху, діяльність політичних партій, національних І спортивно- фізкультурних організацій «Сокіл», «Січ», «Пласт»; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; •визначати причини активізації

		політичного руху на початку XX ст., його результати, роль Андрея Шептицького в піднесенні національного життя; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
20. Україна в роки Першої світової війни	Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз визволення України Загальна українська рада. Воєнні дії на території України в 1914-1917 рр. Українці в арміях вооючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914 – 1917 рр.	Абітурієнт знає: •дати подій: серпень 1914 р. – утворення Головної української ради, формування легіону Українських січових стрільців (УСС), створення Союзу визволення України; 1914 р.- Галицька битва; 1915 р. - утворення Загальної: української ради; 1916 р. - Брусиловський прорив; •персоналІЇ: Костя Левицького, Дмитра Донцова, Андрія Жука/Михайла Галущинського, Вільгельма Франца фон Габсбурга-Лотрінгена (Василя Вишиваного); •значення понять і термінів: «світова війна», «Галицько-Буковинське генерал-губернаторство», «мобілізація», «евакуація». Уміє: • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події – з явищами, процесами, визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; •визначити правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •розпізнавати на картосхемі військові події на території України в 1914-1917 рр., бойовий шлях легіону УСС, Галицько-Буковинське генерал-губернаторство; •характеризувати територіально-політичні плани ворогуючих держав щодо українських земель, позиції українських політичних сил щодо війни, політичне життя та соціально-економічне становище населення в роки війни; діяльність вказаних історичних діячів; •визначати політичні та соціально-економічні наслідки війни для українського суспільства; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

21. Початок Української революції	Революційні події в Україні в 1917- на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення. Універсали Української Центральної Ради. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення УНР. Кримськотатарський національний рух. «Всеукраїнський з'їзд рад» у м. Харків. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. в Криму. Проголошення незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією	Абітурієнт знає: •дати подій: березень 1917 р. утворення Української Центральної Ради (УЦР); квітень 1917 'р.-Всеукраїнський національний, конгрес;: червень 1917 р.- І Універсал УЦР; липень 1917 р. - ІІ Універсал УЦР; листопад 1917 р.- ІІІ Універсал УЦР; 9(22) січня 1918 р.- IV Універсал УЦР, проголошення незалежності. Української Народної Республіки (УНР); січень 1918 р.- бій біля , станції Крути; січень /(лютий) 1918 р. ~ Берестейський мирний договір між УНР та державами Четверного союзу; •персоналії: Михайла Грушевського, Володимира Виннігченка, Сергія Єфремова. Петра Болбочана, Номана Челебіджіхана; •значення понять і термінів: «автономізація», «самостійники», «Українська Центральна Рада», «універсали УЦР», «Генеральний Секретаріат», «Вільне козацтво», «Установчі Збори», «більшовизм», «курултай». Уміє: •встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами, визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначити правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •розпізнавати на картосхемі територію УНР згідно з ІІІ Універсалом УЦР; напрямки наступу-більшовиків під час першої війни Росії з УНР; територію УНР за Берестейським мирним договором; •характеризувати діяльність УЦР, українських партій; основні положення універсалів УЦР; взаємовідносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією; боротьбу за владу в Києві в жовтні - листопаді 1917 р.; ультиматум Раднаркому; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; •визначати причини Української революції, її характер; роль «Всеукраїнських з'їздів рад» у містах

		Київ та Харків; причини та наслідки першої війни більшовицької Росії з УНР; здобутки і прорахунки УЦР в державотворчому процесі; •пояснювати історичне значення універсалів УЦР; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
22. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності	Гетьманський перворот. Українська держава. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині й у Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 рр. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України.	Абітурієнт знає: •дати подій: 29 квітня 1918 р.- державний переворот і прихід до влади Павла Скоропадського; 1 листопада.1918 р. - Листопадовий зрив у Львові; 13 листопада 1918 р. - проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР); листопад 1918 р.- заснування Української академії наук (УАН); 14 листопада 1918 р. - утворення Директорії; 22 січня 1919 р. - проголошення Акта злуки УНР та ЗУНР; грудень 1919 - травень 1920 рр. - Перший Зимовий похід армії УНР; квітень 1920 р.- Варшавська угода; березень 1921 р. - Ризький мирний договір; 1921 р.- утворення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ); листопад 1921 р. - Другий Зимовий похід армії УНР; • персоналії: Павла Скоропадського, Дмитра Вітовського, Євгена Пертушевича, Симона Петлюри, Нестора Махна, Василя Липківського, Григорія Нарбута, Володимира Вернадського; •значення понять і термінів «Директорія», «соборність», «отаманщина», «воєнний комунізм», «червоний терор», «інтервенція», . «Чортківська офензива», «Київська катастрофа», «автокефальна церква»;. •історично-культурні пам'ятки: пам'ятник Тарасові Шевченку в м. Ромни (скульптор Іван Кавалерідзе) - 1918 р.; картина Григорія Нарбута «Еней та його військо» -1919 р. Уміє: •встановлювати та групувати вказані, дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; •визначати правильність застосування в

		історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі територію Української Держави Павла Скоропадського; хід воєнних дій на території України в 1918-1921 рр.; •характеризувати внутрішню та зовнішню політику урядів гетьмана Павла Скоропадського, Директорії УНР,.ЗУНР, Української Соціалістичної Радянської Республіки (УСРР), зміст Варшавської угоди між УНР та Польщею, Ризького мирного договору, культурне життя, в Україні в 1918-1921 ,рр.; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; •визначати причини, гетьманського перевороту та падіння влади гетьмана Павла' Скоропадського; особливості внутрішнього та зовнішнього становища УНР часів Директорії; - причини і. наслідки українсько-польської війни та підписання Симоном Петлюрою Варшавської угоди; причини поразки Української революції; •пояснювати історичне значення відновлення української державності на східно- та західноукраїнських землях та об'єднання українських держав (Акт злуки УНР та ЗУНР); •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; •візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-кульїурні пам'ятки.
23. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні	Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антирелігійна кампанія. Неп в УСРР. Входження УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Суспільно- політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика коренізації/українізації в УСРР. Згортання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Культура. Духовне життя.	Абітурієнт знає: • дати подій: 1921-1923 рр – масовий голод в Україні; 1922 р. – входження УСРР до складу Союзу Радянських Соціалістичних > Республік (СРСР); • 1923 р. - початок політики коренізації/українізації в УСРР; 1925 р. - проголошення курсу на індустріалізацію; •персоналі!: Олександра Шумського, Миколи Хвильового, Михайла Волобуева; •значення понять і термінів: «тоталітарний режим», «нова економічна політика (неп)», «коренізація», «українізація», «індустріалізація»; •історично-культурні пам'ятки: літографія Василя Жасіяна «Гуцул з квіткою», естамп «Карпатська мати» -

		1923 р.; картина Федора Кричевсі»кбгб «Життя»: триптих («Любов. Сім'я. Повернення») -1925-1927 рр.; будівля Держпрому в м. Харків -1925-1928 рр. Уміє: •встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити.дати та історичні факти, (події, явища, процеси) з періодами; факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; •визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •розпізнавати на картосхемі зміни в адміністративно-територіальному устрої УСРР у 1921- 1928 рр.; • характеризувати складові непу, .процес стабілізації, економічного й соціального життя в Україні; національну, релігійну та церковну.політику в Україні, коренізацію/українізацію та її наслідки, особливості української культури; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; •визначати причини та наслідки вступу УСРР в СРСР; причини та особливості впровадження непу в Україні; коренізації/українізації, її вплив на суспільство та українську культуру; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; •візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
24. Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні	Форсована індустріалізація. Насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932-1933 рр - геноцид країнського народу. Масштаби та наслідки голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Політичні процеси 1920-х-початку 1930-х рр. Згортання українізації.. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Національно-демографічні зміни.	Абітурієнт знає: •дати подій: 1928/1929-1932 рр. - перша «п'ятирічка; 1928 р. - судовий процес у Шахтинській справі; 1929 р.- початок насильницької колективізації; 1930 р.- судовий процес у справі Спілки визволення України (СВУ); 1932-1933 рр. - Голодомор в Україні; 1934 р. — перенесення столиці УСРР з Харкова до Києва; 1937 р. - ухвалення Конституції УРСР; 1937-1938 рр. - «Великий терор»; •персоналІЇ: Казимира Малевича, Михайла Бойчука, Леся Курбаса, Олександра Довженка; •значення понять1 і термінів: «п'ятирічка», «соціалістична індустріалізація», «колективізація

	Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія.	сільського господарства», «репресії», «розкуркулення», «закон про п'ять колосків»,. «Голодомор», «чорна дошка», = «націонал-ухильництво», «розстріляне відродження», «Головне управління таборів (ГУТаб)», «паспортна система», «геноцид», «соціалістичний реалізм»; •історично-культурні пам'ятки? картина Миколи Самокиша «Бій Богуна з Чарнецьким під Монастирищем в 1653 р.» -1931 р.; будівля Верховної Ради УРСР у м. Київ -1936-1939 рр. Уміє: •встановлювати та групувати вказані дати., відповідно до подій, явищ, процеєів; співвідносити дати.та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами; факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явній, процесій; •. визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •розпізнавати на картосхемі основні індустріальні об'єкти, побудовані в роки перших п'ятирічок, райони, що найбільш постраждали від Голодомору; •характеризувати сутність політики форсованої індустріалізації та насильницької колективізації; взаємозв'язок між складовими політики сталінського тоталітарного режиму (індустріалізація, колективізація, «культурна революція», масові репресії); зміни в соціальній структурі населення, особливості культурного життя періоду; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначити причини та джерела фінансування та наслідки політики форсованої індустріалізації та насильницької колективізації; причини та наслідки масових репресій, Голодомору; •пояснювати взаємозв'язок між економічними перетвореннями та структурними змінами в суспільстві, масовими репресіями; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; •візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.

25. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період	Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна пошітика та міжнаціональні відносини. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвтні організації краю. Українські політичні та громадські організації. Українська військова організація та ОУН. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українські землі у складі Чехословаччини. Прововий сттус Закарпаття. Суспільно-політичне й соціально-економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Культура та духовність. Політичне і культурне життя української еміграції.	Абітурієнт знає: •дати подій: 1920 р. - підписання Бессарабського протоколу, визнання країнами Антанти входження Бессарабії до складу Румунії; 1923 р. - визнання країнами Антанти входження Східної. Галичини до складу Польщі, саморозпуск уряду ЗУНР; 1925 р. - утворення Українського., національно-демократичного об'єднання (УНДО); 1929 р. ~ утворення Організації українських націоналістів (ОУН); 1930 р. - проведення польською владою акції «пацифікації»; 1938 ,р.- надання автономії Підкарпатській Русі у складі-Чехо-Словаччини; 15 березня 1939 р. - проголошення незалежності Карпатської України; •персоналії: Євгена Коновальця, Врлодимира-Сергія Залбзецького-Саса, Василя Мудрого, Августина Волошина; •.значення понять, і. термінів: «осадництво»,. «пацифікація», «інтегральний націоналізм», «русинство», «політична еміграція». Уміє: • встановлювати та групувати вказані дати: відповідно до -подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі українські земмлі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини, територіальні межі Карпатської України; • характеризувати вплив міжнародної систації 1920-1930-х рр. На політику урядів Польщі, Румунії, Чехословаччини на українських землях, стан економіки, життя населення, освіти та культури, різні течії національного руху, дільність політичних партій західноукраїнських земель у 1930-х рр.; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; •визначати причини поділу українських земель між різними державами в 1920-1930-х рр. та їх.наслідки для суспільства; причини і наслідки діяльності українських політичних сил;

		•сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
26. Україна в роки Другої світової війни	Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. Радянізація. Масові політичні репресії 1939-1940 рр. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941-1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий знищення Голокост. порядок». Масове мирного населення. Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Поліська Січ. Українська повстанська армія. Українсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942-1943 рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом, Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни. Культура й духовність.	Абітурієнт знає: • дати подій: 23 серпня 1939 р.- радянсько-німецький договір про ненапад і таємний протдкол до" нього («пакт Молотова-Ріббентрбпа»); 1 вересня 1939 р.-- початок Другої світової, війни;: 17вересня .1939.р.-..вторгнення Червоної "армії на "територію Західної України; червень 1940 р. - вторгнення Червоної армії , на територію Бессарабії та Північної Буковини; 22 червня 1941 р. - напад Німеччини.на.СРСР; ЗО червня 1941 р. - проголошення Акта відновлення Української Держави; 14 жовтня 1942 р.- створення Української повстанської армії (УПА); грудень 1942 р.- початок вигнання німецьких військ та їх союзників з України; 6 листопада 1943 р. вигнання німецьких окупантів з:м. Київ; січень- лютий 1944р.- Корсунь-Шевченківська наступальна, операція; :28жовтня 1944р.- завершення вигнання німецьких військ/, та їх союзників з території'України; 9 травня 1945 р.- День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні;.' 2 вересня 1945 р.- завершення Другої світової війни; ... •персоналії: Івана Багряного, Тараса Бульби (Боровця), Степана Бандери, Андрія Мельника, Ярослава Стецька, Романа Шухевича, Кирила Осьмака, Івана Кожедуба, Олексія Береста, Амет-Хана Султана, Василя Порика, Кузьми Дерев'янка, Олени Теліги; • значення понять і термінів: «радянізація», «план "Барбаросса"», «випалена земля»,«нацистський новий порядок», «план "Ост"», «Голокост», «остарбайтери», «концтабори», «колабораціонізм», «похідні групи», «Поліська Січ», «бандерівці», «чорносвитники», «депортація», «український визвольний рух»; •встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати.послідовність історичних подій, явищ, процесів;

		• визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •розпізнавати на картосхемі українські землі, приєднані до УРСР у 1939-1940 рр.; основні події, пов'язані з початком та завершенням вигнання з України німецьких загарбників і їх союзників; окупаційні зони, на які була поділена Україна; Території активних дій різних течій руху опору окупантам; •характеризувати, суть гітлерівських планів «Барбаросса» та «Ост», «нацистського нового порядку», Голокост, діяльність українського визвольного руху, діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; •визначати наслідки радянсько-німецьких договорів 1939 р. для українських земель, політики радянізації новоприєднаних до УРСР територій, причини поразбк Червоної армії у 1941-1942 рр., основні результати , та наслідки війни для України й українського народу, внесок українського народу в перемогу над нацистською Німеччиною та її союзниками; особливості культури й духовного життя в період війни; •пояснювати наслідки найважливіших воєнних подій І94Ї-Ї944 рр. на території України, депортації кримських татар та інших народів Криму; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
27. Україна в перші повоєнні роки	Україна - спІвзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах. Посилення радянізації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944-1950-хрр. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944- 1946 рр.). Операції «Вісла» і «Захід». Ліквідація УГКЦ. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946-1947 рр. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції. Культура й духовність.	Абітурієнт знає: •дати подій: 1945 р. - входження Закарпаття до складу УРСР; квітень 1945 р. - Україна- співзасновниця Організації Об'єднаних Націй (ООН); березень 1946 р. - ліквідація УГКЦ; 1946-1947 рр. — масовий голод в Україні; квітень - липень 1947 р, — проведення польською владою ' операції.. «Вісла»;.. жовтень 1947 р. - проведення операції «Захід»; 1951р.- встановлення західного кордону УРСР; • персоналії: Олександра Богомольця, Сергія Лебедева, Андрія Малишка, Максима Рильського, Володимира Сосюри, Павла Тичини, Володимира Філатова, Василя-Кука, Йосипа Сліпого; •значення понять І термінів: «відбудова», «операція "Вісла"», «операція "Захід"»,

		«ждановщина», «лисенківщина», «космополітизм», «холодна війна»; •історично-культурна пам'ятка: картина Тетяни Яблонської «Хліб» -1949 р. Уміє: • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та. історичні факти (події; явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичнйх подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі зміни в адміністративно-територіальному устрої України; • характеризувати політику влади щодо соціально-економічного, культурного, релігійного і повсякденного життя, ;хід операцій «Вісла» та «Захід»; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати особливості та наслідки радянізації західних областей, причини та наслідки проведення операцій «Вісла» та «Захід», розгортання ідеологічних кампаній; • пояснювати причини масового голоду в Україні, ліквідації УГКЦ; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; • візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
28. Україна в умовах десталінізації	Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Зміни адміністративно-територіального устрою: входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством. Зародження дисидентського руху та його течії. Шестидесятництво. Антирежимні виступи 1960-х рр. Культура й духовність.	Абітурієнт знає: •дати подій: 1953-1954 рр. - повстання політичних в'язнів у сталінських концтаборах, ліквідація ГУТабу; лютий 1954 р. - входження Кримської області до складу УРСР; 1956 р. - XXз'їзд КПРС, засудження культу .особи; 1959 р. ~ утворення Української робітничо-селянської спілки; 1959 р. - утворення Клубу творчої молоді «Сучасник» у м. Київ; • персоналії: Катерини Білокур, Лёвка Лук'яненка, Івана Світличного. Василя Стуса, Алли Горської, Ліни Костенко, Євгена Сверспока, Василя Симоненка, Леся Танюка; Сергія Корольова; •значення понять і термінів: «десталінізація», «культ особи»,

		«лібералізація», «політична реабілітація», «відлига», «раднаргосп», «шістдесятники», «дисиденти»; •історично-культурна пам'ятка: .картина Катерини Білокур «Хата в Богданівці» - 1955 р. Уміє: •встановлювати :та. групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначатипослідовність історичних подій, явищ, процесів; •визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; розпізнавати на картосхемі зміни в адміністративно-територіальному устрої України; •характеризувати сутність процесу десталІнізації, спроби реформ управління економікою в середині 1950 1960-х рр., особливості розвитку культури; сутність антирежимного руху та його течії; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; •пояснювати причини та наслідки входження Кримської області до складу УРСР; •визначити наслідки процесу лібералізації, реформ для українського суспільства, причини виникнення та значення антирежимного руху; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
29. Україна в період загострення кризи радянської системи	Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Культура й духовність.	Абітурієнт знає: • дати подій: 1965 р. - перша хвиля масових затримань діячів антирежимного руху; 1970- 1972 рр.- видання самвидавного «Українського вісника»; 1972 р.-друга хвиля масових затримань діячів антирежимного руху;Л976 р. - утворення- Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод (УГГ); •персоналії: Івана Дзюби, Валерія Марченка, Петра Григоренка, Миколи Руденка, В'ячеслава Чорновола, Михайла Брайчевського, Сергія Параджанова, Івана Миколайчука, Олеся Гончара, Леоніда Бикова, Володимира Івасюка, Мустафи Джемілєва, Миколи Амосова, Олега Антонова;

		• значення понять і термінів: «застій», «дефіцит», «розвинений соціалізм», «номенклатура», «самвидав», «тамвидав», «правозахисник»; •історично-культурні пам'ятки: картина Марії Приймаченко «Гороховий звір» - 1971р.; пам'ятник засновникам Києва (Кий, .Щек;. Хорив та їх сестра Либідь) (скульптор Василь Бородай) -1982 р. Уміє: •встановлювати та групувати вказані.: дати/відповідно до. подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; •визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •характеризувати наслідки змін в політичному керівництві УРСР на початку 1970-х рр.; стан економіки; основні вимоги та напрями дисидентського руху 1960-1970-х рр., явища у сфері культури, політику зросійщення; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; •визначати причини політико-ідеологічної кризи радянського ладу в Україні, активізації спротиву, досягнення та проблеми розвитку соціальної сфери; • пояснювати значення дисидентського руху; •сприймати та інтепретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; •візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
30. Відновлення незалежності України	Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення Автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу	Абітурієнт знає: •дати подій: квітень 1985 р.- початок «перебудови» 26 квітня 1986 р. - катастрофа на Чорнобильській атомній електростанції (АЕС); вересень 1989 р. - створення Народного руху України за. перебудову; березень 1990 р.— проведення перших альтернативних виборів до Верховної Ради УРСР; 16 липня 1990 р. - ухвалення Верховною Радою УРСР Декларації про державний суверенітет України; жовтень 1990 р. - «революція на граніті»; 24 серпня 1991 р. - ухвалення Верховною Радою УРСР Акта проголошення незалежності

	(червень 1991 р.). Спроба в СРСР державного перевороту у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України, Культура. Духовне відродження.	України; 1 грудня 1991р.- проведення Всеукраїнського референдуму та:обрання Президента України; • персоналію Леоніда Кравчука; •значення понять і термінів: «перебудова», «гласність» і «плюралізм», «український національно-демократичний рух», «багатопартійність», «суверенітет», «незалежність», «ринкові відносини», «референдум», «президент». Уміє: : встановлювати та групувати вказані дати відповідно що подій, явищ, процесів; співвідносити- дати .та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами/факти-події - з явищами/процесами; визначати послідовність історичнихподій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • характеризувати зміст та основні напрями політики «перебудови», розгортання соціального і національного рухів, зв'язок між національно-демократичним і дисидентським рухами як формами українського визвольного руху, процес формування багатопартійності, зміст Декларації про державний суверенітет України та Акта проголошення незалежності України, особливості соціально-економічного становища УРСР; діяльність вказаного історичного діяча; • визначати причини та наслідки поглиблення економічної кризи, погіршення життєвого рівня населення.ю падіння автоитету Комуністичної партії України; • пояснювати причини розпаду СРСР і його наслідки для державотворення в Україні; значення відновлення незалежності України; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
31. Становлення України як незалежної держави	Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності.	Абітурієнт знає: •дати подій: 6 грудня 1991 р. - започаткування Збройних Сил України; липень 1994 р. - обрання Леоніда Кучми Президентом України; 1995 р.- обрання України членом Ради Європи (РЄ); 28

	Конституція України. Економіка України в 1991-1998 рр. та в 1998-2004 рр. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева революція. Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність.	червня 1996 р.- ухвалення Конституції України; вересень 1996 р.- запровадження національної грошової одиниці- гривні; жовтень-грудень 2004 р.- «Помаранчева революція», обрання Президентом України Віктора Ющенка; • персоналії: Леоніда Кучми, Віктора Ющенка, Любомира Гузара, Леоніда Каденюка; • значення понять і термінів: «корупція», «тіньова економіка», «олігарх», «Помаранчева революція», «поліконфесійність». Уміє: •встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити , дати та історичні .факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичний подій, явищ, процесів; •визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •розпізнавати на картосхемі адміністративно-територіальні одиниці України (області, АРК, міста Київ, Севастополь); •характеризувати державотворчі процеси, зміни в політичному, соціально-економічному, національному, культурному житті, здобутки України на шляху інтеграції у європейський, світовий простір; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати основні тенденції суспільного розвитку України за часів незалежності; •пояснювати причини європейської інтеграції України; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
32. Творення нової України	Суспільно-політичне життя України в 2005-2013 рр. Авторитарний режим Віктора Януковича. Революція Гідності. Небесна Сотня. Анексія Росією Криму. Агресія Росії проти України. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти. Спроби мирного врегулювання.	Абітурієнт знає: •дати подій 2008 р. – вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ); січень 2010 р. – обрання Віктора Януковича Президентом України; листопад 2013 – лютий 2014 рр – революція Гідності, повалення авторитарного режиму; червень 2014 р. – обрання Петра Порошенка Президентом України; 2014 р. Підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським

	Соціально-економічний розвиток України до і після 2014 р. Євроінтеграційний' поступ України: угода про асоціацію між Україною та ЄС. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС для громадян України. Культура й духовність.	Союзом (ЄС); вевресень 2014 р.; лютий 2015 р. Мінські домовленості; • персоналію: Петра Порошенка; • значення термінів і понять: «Євромайдан», «революція Гідності», «Небесна Сотня», «анексія», «сепаратизм», «антитерористична операція», «тимчасово окупована територія», «кіборг», «волонтерський рух», «люстрація», «громадянське суспільство», «безвізовий режим», «екуменізм»; Уміє: • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події – з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; •розпізнавати на картосхемі адміністративно-територіальні одиниці України (області, АРК, міста Київ, Севастополь); •характеризувати перебіги державотворчих процесів в Україні впродовж останнього десятиліття; природу походження; рушійні сили та значення Євромайдану і революції ; Гідності; чинники формування громадянського суспільства в незалежній Україні; важливість для України політичної асоціації, економічної інтеграції та впровадження безвізового режиму з ЄС; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначити основні тенденції суспільного розвитку України за часів незалежності; основні тенденції та протиріччя соціально-економічного розвитку України в 2005-2008, 20008-2014 і після 2014 р. •пояснювати передумови, ознаки та наслідки агресії Росії проти України; •сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

1.4 СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бандровський О.Г., Власов В.С. Всесвітня історія. Історія України: підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2014. 280 с.
2. Пометун О.І., Мороз П.В., Малієнко Ю.Б. Всесвітня історія. Історія України: підруч. Для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Вид-во «Освіта», 2014. 256 с.
3. Гісем С.В., Мартинюк О.О. Історія України: Підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. Харків: Вид-во «Ранок», 2015. 240 с.
4. Власов В. Історія України: Підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2016. 256 с.
5. Реєнт О., Малій О. Історія України: Посібн. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2017. 272 с.
6. Турченко Ф. Новітня історія України. Частина перша. 1914-1939: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2002. 352 с.
7. Гупан Н.М., Пометун О.І. Історія України: 10 кл. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2012. 288 с.
8. Гупан Н.М., Пометун О.І. Історія України: Підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. Харків: Сиция, 2012. 342 с.

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДО СПІВБЕСІДИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Співбесіда з історії України проводиться усно у тестовій формі. Час проведення – 60 хвилин. Тестове завдання складається з *трьох* блоків, загальна кількість завдань – 31.

Блок 1 – двадцять завдань. *Блок 2* – шість завдань. *Блок 3* – п'ять завдань.

Структура тесту складається з завдань відкритого та закритого типу.

Завдання відкритого типу включають завдання з пропусками, завдання на доповнення, завдання з короткою відповіддю та завдання у формі структурованого есе.

Завдання закритого типу – це тестові завдання множинного вибору, коли до завдання включено запитання та 4 варіанти відповідей, з яких слід обрати одну правильну.

Блок 1 – це завдання з вибором однієї правильної відповіді. До кожного із завдан пропонується 4 варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо учасник вибрав правильну відповідь.

Блок 2 – це завдання на встановлення відповідності. У завданнях пропонується співвіднести матеріал двох колонок, позначених цифрами та буквами. Завдання вважається виконаним, якщо учасник вибрав правильну букву (від А до Г) напроти кожної цифри (від 1 до 4).

Блок 3 – це завдання на встановлення правильної послідовності. Завдання складається з інструкції та назв (опису) подій, позначених буквами. Цифрі 1 має відповідати перша подія, цифрі 2 – друга подія, цифрі 3 – третя подія, цифрі 4 – четверта подія.

Композиція завдань в тесті грунтується на наступних базових принципах: завдання розташовуються за настуупними формами: спочатку

йдуть запитання закритого типу від легких до складних, потім – запитання відкритого типу. Завдання в межах кожної з форм розташовуються в хронологічній послідовності. Кількість завдань у кожному з періодів зростає послідовно від ранніх епох до сучасності.

Правильність виконання завдань оцінюється відповідно до критеріїв оцінювання знань. Екзаменатор не зобов'язаний читати розв'язання завдань, що наведені вступником в чернетці.

Результати співбесіди з історії України оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів.

Особи, які набрали за результатами співбесіди менше ніж 124 балів, позбавляються права участі в конкурсі.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ

1. Результати співбесіди з історії України оцінюються за 200-бальною шкалою за шкалою від 100 до 200 балів і є результатом додавання до 100 балів суми балів, отриманих за виконання кожного завдання.
2. Максимальна кількість балів, що може бути отримана за результатами першого блоку завдань – 40 балів, другого блоку завдань – 30 балів, третього – 30 балів.
3. За правильне розв'язання кожного з тестових питань *Блоку 1* вступник одержує по 2 бали (всього 40 балів), неправильне розв'язання – 0 балів;
4. За правильне (частково правильне) розв'язання кожного з тестових питань *Блоку 2 (*завдання на встановлення відповідності) вступник одержує 4 (0-1-2-3-4) бали (всього 30 балів). За повне встановлення відповідності (тобто 4 правильні відповіді) додається 1 бал За неправильну відповідь на тестове завдання вступник отримує – 0 балів.
5. За правильне розв'язання кожного з тестових питань *Блоку 3 (*завдання на встановлення правильної послідовності*)* вступник одержує 4 бали (всього 30 балів). За повне встановлення відповідності (тобто 4 правільні відповіді) додається 2 бали. За неправильну відповідь на тестове завдання вступник отримує – 0 балів.
6. Особи, які набрали за результатами співбесіди менше ніж 124 балів, позбавляються права участі в конкурсі.

Голова предметної
екзаменаційної комісії
з історії України Алла ЛИСЕНКО